

รายงานฉบับสมบูรณ์

(Final Report)

การจัดการองค์ความรู้งานวิจัย
Knowledge Management of Research

แผนงานวิจัย : การจัดการองค์ความรู้และบูรณาการงานวิจัยบนพื้นที่สูง

โดย

ศิริรัตนพร หล้าบัววงศ์ และคณะ

สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2557

รายงานฉบับสมบูรณ์ (Final Report)

การจัดการองค์ความรู้งานวิจัย
Knowledge Management of Research

แผนงานวิจัย : การจัดการองค์ความรู้และบูรณาการงานวิจัยบนพื้นที่สูง

คณะผู้วิจัย		สังกัด	
นางสาวศิริรัตนพร	หล้าบัววงศ์	นักวิชาการ	สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)
นางสาวณัฐวรรณ	ธรรมสุวรรณ	นักวิชาการ	สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)
นางสาวนริศรา	สุวรรณ	เจ้าหน้าที่โครงการ	สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)
นางสาวธิดา	วุฒิการณ	เจ้าหน้าที่โครงการ	สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)

สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2557
กันยายน 2557

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณ สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) ที่ให้การสนับสนุนทุนวิจัยในการดำเนินงานวิจัยประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557

ขอขอบคุณนักวิชาการ นักวิจัย และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมจากมูลนิธิโครงการหลวงและสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง ที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการดำเนินงาน ตลอดจนเกษตรกรในพื้นที่โครงการหลวงและขยายผลโครงการหลวงทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์และสอบถามเกี่ยวกับผลการนำองค์ความรู้จากงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ จนทำให้การดำเนินงานครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

คณะวิจัย
กันยายน 2557

ประวัติคณะผู้วิจัย

1. หัวหน้าโครงการ

ชื่อ-สกุล (ภาษาไทย) นางสาวศิริรัตนพร หล้าบัววงศ์
 ชื่อ-สกุล (ภาษาอังกฤษ) Miss Sirirattanaporn Labuawong
 คุณวุฒิ ปริญญาโท
 ตำแหน่ง นักวิชาการ
 หน่วยงาน สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)
 ที่อยู่ 65 หมู่ 1 ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50200
 โทรศัพท์ 0-5332-8497 ต่อ 3401 โทรสาร 0-5332-8494
 E-mail sirirattanaporn.lbw@gmail.com

2. นักวิจัยร่วม

2.1 ชื่อ-สกุล (ภาษาไทย) นางสาวณัฐวรรณ ธรรมสุวรรณ
 ชื่อ-สกุล (ภาษาอังกฤษ) Miss Natthawan Thamsuwan
 คุณวุฒิ ปริญญาโท
 ตำแหน่ง นักวิชาการ
 หน่วยงาน สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)
 ที่อยู่ 65 หมู่ 1 ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50200
 โทรศัพท์ 0-5332-8497 ต่อ 3401 โทรสาร 0-5332-8494
 E-mail natthawan04@gmail.com

2.2 ชื่อ-สกุล (ภาษาไทย) นางสาวนริศรา สุวรรณ
 ชื่อ-สกุล (ภาษาอังกฤษ) Miss Narisras Suwan
 คุณวุฒิ ปริญญาโท
 ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่โครงการ
 หน่วยงาน สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)
 ที่อยู่ 65 หมู่ 1 ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50200
 โทรศัพท์ 0-5332-8497 ต่อ 3401 โทรสาร 0-5332-8494
 E-mail ungagricmu@gmail.com

2.3 ชื่อ-สกุล (ภาษาไทย) นางสาวธีตา วุฒิการณ์
 ชื่อ-สกุล (ภาษาอังกฤษ) Miss TheeTa Woodthikarn
 คุณวุฒิ ปริญญาโท
 ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่โครงการ
 หน่วยงาน สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)
 ที่อยู่ 65 หมู่ 1 ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50200
 โทรศัพท์ 0-5332-8497 ต่อ 3401 โทรสาร 0-5332-8494
 E-mail theetawood@gmail.com

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

บทนำ

สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) ได้จัดตั้งขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2549 โดยมีภารกิจสำคัญในการสนับสนุนการวิจัยและพัฒนางานโครงการหลวงและขยายผลการดำเนินงานโครงการหลวงไปยังพื้นที่สูงส่วนใหญ่ของประเทศ มีการนำองค์ความรู้ไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบท สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนบนพื้นที่สูง เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมทั้งกระตุ้นให้เกิดจิตสำนึก ในการพึ่งพาตนเอง ตลอดจนสามารถผสมผสานองค์ความรู้จากโครงการหลวงกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้อย่างเหมาะสม ก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ และนวัตกรรมใหม่ของชุมชน รวมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูต้นน้ำลำธาร นับแต่ พ.ศ. 2548 สถาบันฯ ได้ดำเนินงานวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูงอย่างต่อเนื่อง เกิดองค์ความรู้มากมายที่กระจายอยู่ทั้งในเอกสารงานวิจัยหรือตัวบุคคล ผู้ปฏิบัติงาน ไม่ว่าจะเป็นประสบการณ์ในการทำงาน วิธีปฏิบัติที่ดีที่ทำให้งานวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูงประสบความสำเร็จเป็นจำนวนมาก ซึ่งควรมีการจัดเก็บให้เป็นหมวดหมู่และนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ แต่ปัจจุบันยังขาดกระบวนการจัดการองค์ความรู้ รวบรวม สังเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ ดังนั้น องค์ความรู้ดังกล่าวควรมีการจัดการอย่างเป็นระบบ เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุผลตามยุทธศาสตร์ของสถาบันฯ รวมทั้งเป็นการพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ สามารถแข่งขันกับองค์กรอื่นได้ในอนาคต

วัตถุประสงค์

1. จัดทำฐานข้อมูลงานวิจัยที่จำเป็นต่อการพัฒนาพื้นที่สูงให้ถ่ายทอดการนำไปใช้ประโยชน์
2. จัดทำแผนการนำองค์ความรู้ไปใช้ประโยชน์เพื่อพัฒนาพื้นที่สูง
3. ติดตามและประเมินผลการนำองค์ความรู้ไปใช้ประโยชน์
4. จัดประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งภายในและระหว่างกลุ่มงานวิจัย

วิธีการดำเนินงาน

1. การจัดทำฐานข้อมูลงานวิจัยที่จำเป็นต่อการพัฒนาพื้นที่สูง
 - (1) รวบรวมองค์ความรู้จากผลงานวิจัยที่ผ่านมา ของสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง ตั้งตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ.2550 - 2556
 - (2) จัดทำฐานข้อมูลงานวิจัยที่จำเป็นต่อการพัฒนาพื้นที่สูงและนำไปใช้ประโยชน์
2. การจัดทำแผนจัดการนำองค์ความรู้ไปใช้ประโยชน์เพื่อพัฒนาพื้นที่สูง
 - (1) กำหนดแนวทางการนำองค์ความรู้จากงานวิจัยที่จะไปใช้ประโยชน์
 - (2) จัดทำแผนจัดการนำองค์ความรู้ไปใช้ประโยชน์เพื่อพัฒนาพื้นที่สูง
3. การติดตามและประเมินผลการนำองค์ความรู้จากงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ของโครงการนำร่องที่มีการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนและองค์กรท้องถิ่น
 - (1) สังเคราะห์และคัดเลือกองค์ความรู้จากงานวิจัยที่จำเป็นต่อการนำไปใช้ประโยชน์
 - (2) คัดเลือกโครงการนำร่องที่มีการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนและองค์กรท้องถิ่น
 - (3) ติดตามและประเมินผลการนำองค์ความรู้จากงานวิจัยไปใช้ประโยชน์
 - (4) จัดทำรายงานการติดตามและประเมินผล
4. การจัดประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งภายในและระหว่างนักวิจัยในแต่ละกลุ่มงานวิจัย

ผลการดำเนินงาน

1. การจัดทำฐานข้อมูลงานวิจัยที่จำเป็นต่อการพัฒนาพื้นที่สูง

1.1 รวบรวมองค์ความรู้จากผลงานวิจัยที่ผ่านมา ของสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ.2550 – 2556 จำนวน 369 โครงการ

1.2 สังเคราะห์ข้อมูลและองค์ความรู้จากงานวิจัยที่จำเป็นต่อการพัฒนาพื้นที่สูงและการนำไปใช้ประโยชน์ จำนวน 7 โครงการ ได้แก่

1) กาแฟอราบิก้า

- การปลูกกาแฟอราบิก้าระยะชิดที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตและการให้ผลผลิตกาแฟอราบิก้า
- การตัดแต่งกิ่งกาแฟเพื่อสร้างลำต้นใหม่ (Rejuvenation)

2) ไม้ผล

- การใช้จิบเบอเรลลิก แอซิด (GA_3) ในการปลิดผลอ่อนพันธุ์ Beauty seedless เพื่อลดต้นทุนและระยะเวลาในการปลิดผลอ่อน
- รูปแบบการทำค้างเสาวรสหวานที่เหมาะสม
- วัสดุห่อผลพืชที่เหมาะสม

3) ไม้ดอก

- การผลิตต้นกล้าเบญจมาศที่มีคุณภาพโดยใช้ฮอร์โมนและปุ๋ย

4) ข้าว

- การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวบริสุทธิ์ด้วยวิธีการปลูกข้าวต้นเดียว และการกำจัดต้นพันธุ์ปน
- การปลูกข้าวด้วยระบบนํ้าน้อย (นาเปียกสลับแห้ง)
- การสนับสนุนกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ในการจัดทำผลิตภัณฑ์ข้าวกล้องจากข้าวไร่พันธุ์ท้องถิ่นที่มีคุณค่าด้านโภชนาการสูง

5) เฮมพ์

- การผลิตเมล็ดพันธุ์เฮมพ์ (พันธุ์รับรอง) ที่มี THC ต่ำกว่าระดับที่กฎหมายกำหนด
- ระยะปลูกเฮมพ์ที่เหมาะสมต่อการผลิตเฮมพ์ในเชิงพาณิชย์
- ระบบควบคุมการปลูกเฮมพ์ภายใต้กฎหมาย

6) ชีวภัณฑ์เกษตร

- ชีวภัณฑ์เกษตรที่สามารถนำไปใช้ในการป้องกันโรคและแมลงศัตรูพืช เพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรในพื้นที่ลดการใช้สารเคมีในการปลูกพืช จำนวน 14 รายการ

7) การฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดินและการจัดการธาตุอาหารพืช

- สูตรปุ๋ยเพื่อเพิ่มผลผลิตและคุณภาพข้าวไร่

2. การจัดทำแผนจัดการนำองค์ความรู้ไปใช้ประโยชน์เพื่อพัฒนาพื้นที่สูง

จัดทำแผนจัดการนำองค์ความรู้ไปใช้ประโยชน์เพื่อพัฒนาพื้นที่สูง โดยกำหนดเป้าหมายของการจัดการความรู้งานวิจัยได้ 3 ด้าน คือ (1) การจัดทำฐานข้อมูลงานวิจัย (2) การถ่ายทอดและเผยแพร่องค์ความรู้งานวิจัย และ (3) การนำเข้าองค์ความรู้และพัฒนาบุคลากร

1) การจัดทำฐานข้อมูลงานวิจัย

เป็นการรวบรวมและจัดเก็บข้อมูลที่มีความสัมพันธ์กันเข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบ โดยอาศัยระบบสารสนเทศหรือโปรแกรมในการกำหนดลักษณะข้อมูลที่จะเก็บไว้ในฐานข้อมูล อำนวยความสะดวกในการ

บันทึกข้อมูลลงในฐานข้อมูล การค้นหาข้อมูล การจัดทำข้อมูลสำรอง กำหนดผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ใช้ฐานข้อมูลได้ รวมไปถึงกำหนดรูปแบบรูปแบบการนำข้อมูลไปใช้ด้วย เช่น ให้อ่านข้อมูลได้อย่างเดียวหรืออ่านและแก้ไขข้อมูลได้ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อลดความซ้ำซ้อนของข้อมูลและเป็นมาตรฐานเดียวกัน ทำให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึงและใช้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องในด้านต่างๆ ร่วมกันได้ โดยฐานข้อมูลงานวิจัยที่จะจัดทำ ประกอบด้วย

(1) ฐานข้อมูลผู้เชี่ยวชาญ จะใช้ในการจัดเก็บข้อมูลความเชี่ยวชาญของบุคลากรภายในสำนักในแต่ละด้าน/หมวด/สาขา ทั้งสายผู้รับผิดชอบโครงการโดยตรงและสายสนับสนุน เช่น นักวิจัยร่วม หรือนักวิจัยที่ได้รับทุนอุดหนุนวิจัย เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้ทราบถึงจำนวนนักวิจัยจำแนกตามสาขาความเชี่ยวชาญให้อยู่ในระบบฐานข้อมูลที่สืบค้นได้ ซึ่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับนักวิจัยนี้เป็นดัชนีในการบ่งชี้ ความสามารถ โอกาส และศักยภาพในการพัฒนางานวิจัยของสถาบัน และมีประโยชน์ในการวางแผน พัฒนาบุคลากร ความเชี่ยวชาญ ส่งเสริมการพัฒนาองค์ความรู้ของนักวิจัย สร้างเครือข่ายการวิจัย เพื่อการทำงานที่เกื้อหนุน รวมถึงการสร้างนักวิจัยใหม่ในสาขาที่ขาดแคลนด้วย

(2) ฐานข้อมูลองค์ความรู้งานวิจัย จะเป็นการรวบรวมองค์ความรู้ที่ได้จากการดำเนินงานวิจัย ซึ่งอาจจะเป็นความรู้ที่ชัดเจน (Explicit หรือ Codified Knowledge) คือ ความรู้ที่เป็นเหตุเป็นผล สามารถรวบรวมและถ่ายทอดออกมาในรูปแบบต่างๆ ได้ เช่น หนังสือ คู่มือ เอกสาร รายงานและบทความต่างๆ ซึ่งบุคคลสามารถเข้าถึงได้ง่าย หรือความรู้ที่ฝังอยู่ในบุคคล (Tacit Knowledge) คือ ความรู้ที่อยู่ในตัวบุคคล ซึ่งเกิดจากประสบการณ์ การเรียนรู้ หรือพรสวรรค์ และถ่ายทอดออกมาเป็นลายลักษณ์อักษรได้ยาก แต่สามารถแบ่งปันกันได้ ความรู้ประเภทนี้ทำให้เกิดการได้เปรียบในการแข่งขัน

2) การถ่ายทอดและเผยแพร่องค์ความรู้งานวิจัย เป็นกระบวนการถ่ายทอดองค์ความรู้ที่ได้จากการดำเนินงานวิจัย ซึ่งอาจจะเป็นแนวคิด การปฏิบัติ หรือผลงานวิจัย ผ่านช่องทางการสื่อสารใดๆ ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคลหรือกลุ่มบุคคลไปสู่กลุ่มบุคคลอื่นๆ อย่างกว้างขวาง และได้รับการยอมรับในแนวคิดและการปฏิบัตินั้น ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอันมีผลต่อการดำเนินงานในที่สุด ซึ่งกลุ่มบุคคลที่เป็นเป้าหมายในการถ่ายทอดและเผยแพร่องค์ความรู้งานวิจัย ได้แก่

(1) บุคลากรของสถาบันฯ ทั้งภายในและต่างสำนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง บุคลากรสำนักพัฒนา ซึ่งถือว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้เกิดการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

(2) บุคลากรภายนอก ที่สามารถการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม ได้แก่ หน่วยงานอื่น เกษตรกร และบุคคลทั่วไป รวมไปถึงกลุ่มนักศึกษาฝึกงานหรืออาสาสมัครต่างๆ ที่เข้ามาเรียนรู้และฝึกปฏิบัติจริงในการดำเนินงานวิจัยของสถาบันฯ

3) การนำเข้าองค์ความรู้และพัฒนาบุคลากร เป็นการนำองค์ความรู้จากภายนอกเข้ามาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานวิจัย ซึ่งอาจจะเป็นรูปแบบของเอกสารต่างๆ หรือประสบการณ์ที่ได้จากการอบรม ศึกษา ดูงาน หรือการฝึกปฏิบัติจริง วิธีการนี้ถือได้ว่าเป็นการพัฒนาบุคลากรภายในสำนักให้มีการพัฒนาองค์ความรู้ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ยังเป็นการสนับสนุนการสร้างงานวิจัยหรือพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ๆ สนับสนุนให้เกิดความร่วมมือด้านงานวิจัยระหว่างหน่วยงาน อันจะทำให้การดำเนินงานวิจัยมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้นำองค์ความรู้ไปใช้ประโยชน์ต่อไป

3. การติดตามและประเมินผลการนำองค์ความรู้จากงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ของโครงการนำร่องที่มีการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนและองค์กรท้องถิ่น

ได้ติดตามและประเมินผลการนำองค์ความรู้จากงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ของโครงการนำร่องที่มีการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนและองค์กรท้องถิ่น โดยการสัมภาษณ์เกษตรกรที่นำองค์ความรู้จากงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ จำนวน 4 โครงการ 7 พื้นที่ ได้แก่

- 1) โครงการวิจัยเพื่อทดสอบเทคโนโลยีโครงการหลวงในการผลิตและการตลาดไม้ผล (พื้นที่ : ห้วยเป่า)
- 2) โครงการวิจัยเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพการผลิตและการตลาดของกาแฟอาราบิก้าบนพื้นที่สูง (พื้นที่ : ป่าเมี่ยง ตันตก วาวี)
- 3) โครงการวิจัยและพัฒนาชีวภัณฑ์เกษตรและผลิตภัณฑ์สำหรับการปลูกพืชเพื่อลดการใช้สารเคมีบนพื้นที่สูง (พื้นที่ : ห้วยเป่า)
- 4) โครงการฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดินและการจัดการธาตุอาหารพืช (พื้นที่ : ไปงคำและบ่อเกลือ)

จากการติดตามและประเมินผล พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ให้การยอมรับและพึงพอใจในการนำองค์ความรู้และเทคโนโลยีต่างๆ จากงานวิจัยไปปรับใช้ในการปลูกพืชของตนเอง อย่างไรก็ตาม เกษตรกรยังมีความต้องการองค์ความรู้ในเรื่องอื่นเพิ่มเติม

4. การจัดประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งภายในและระหว่างนักวิจัยในแต่ละกลุ่มงานวิจัย

ได้สนับสนุนให้มีการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักวิจัยใน 4 กลุ่มงาน จำนวน 19 ครั้ง มีผู้เข้าร่วมการประชุมทั้งสิ้น 370 ราย

สรุปผลการดำเนินงาน

การจัดการองค์ความรู้งานวิจัย ได้ฐานข้อมูลงานวิจัยที่จำเป็นต่อการพัฒนาพื้นที่สูงและการนำไปใช้ประโยชน์ จากการรวบรวมผลงานวิจัยตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ.2550 – 2556 จำนวน 369 รวมไปถึงการจัดทำแผนการจัดการองค์ความรู้จากผลงานวิจัย นอกจากนี้ได้มีการติดตามและประเมินผลการนำองค์ความรู้จากงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ของโครงการนำร่องที่มีการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนและองค์กรท้องถิ่น จำนวน 4 โครงการ ได้แก่ กาแฟอาราบิก้า ไม้ผล ชีวภัณฑ์ และการจัดการธาตุอาหารพืช รวมไปถึงการจัดประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งภายในและระหว่างกลุ่มงานวิจัยทั้ง 4 แผนงาน ทั้งนี้เพื่อสนับสนุนให้มีการต่อยอดและนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาพื้นที่สูงมากขึ้น

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
ประวัติคณะผู้วิจัย	ข
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ง
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ซ
สารบัญภาพ	ฅ
สารบัญภาคผนวก	ญ
บทคัดย่อ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 หลักการและเหตุผล	1
1.2 วัตถุประสงค์	1
1.3 ผลงานที่เป็นรูปธรรมที่คาดว่าจะได้รับเมื่อการดำเนินงานเสร็จสิ้น และตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ	1
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	3
บทที่ 3 วิธีการดำเนินงาน	10
3.1 ขอบเขตโครงการ	10
3.2 พื้นที่ศึกษา	10
3.3 ระยะเวลาการดำเนินการ	10
3.4 วิธีการดำเนินการ	10
บทที่ 4 ผลการดำเนินงาน	11
1. การจัดทำฐานข้อมูลงานวิจัยที่จำเป็นต่อการพัฒนาพื้นที่สูง	11
2. การจัดทำแผนจัดการน่องค์ความรู้ไปใช้ประโยชน์เพื่อพัฒนาพื้นที่สูง	18
3. การติดตามและประเมินผลการนำองค์ความรู้จากงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ของโครงการนำร่องที่มีการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนและองค์กรท้องถิ่น	25
4. การจัดประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งภายในและระหว่างนักวิจัยในแต่ละกลุ่มงานวิจัย	31
บทที่ 5 สรุปผลการดำเนินงานและข้อเสนอแนะ	33
เอกสารอ้างอิง	34
ภาคผนวก	35

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	สรุปจำนวนโครงการวิจัยที่ดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ.2550 – 2556	11
2	ข้อดี – ข้อเสียของการทำค้ำเสาหรือสวนแต่ละรูปแบบ	13
3	คุณสมบัติของชีวภัณฑ์เกษตรแต่ละชนิด	16
4	แผนจัดการนำองค์ความรู้ไปใช้ประโยชน์เพื่อพัฒนาพื้นที่สูง	21
5	เปอร์เซ็นต์ผลผลิตที่เก็บเกี่ยวได้และต้นทุนต่อหน่วยของวัสดุห่อผลพืชแต่ละชนิดในพื้นที่โครงการขยายผลโครงการหลวงวาวี	25
6	การประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักวิจัยในแต่ละกลุ่มงาน ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2557	31

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	องค์ประกอบสำคัญของการจัดการความรู้	4
2	กระบวนการจัดการความรู้	6
3	เครื่องมือการจัดการความรู้	8
4	แปลงวิจัยการปลูกกาแฟอาราบิก้าระยะชิดที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตและการให้ผลผลิตกาแฟอาราบิก้าในพื้นที่โครงการหลวงและโครงการขยายผลโครงการหลวง	12
5	การตัดแต่งกิ่งกาแฟอาราบิก้าแบบหนัก (Hard pruning) หรือตัดเพื่อสร้างลำต้นใหม่	12
6	รูปแบบค้ำที่เหมาะสมกับการปลูกเสาวรสหวาน	13
7	วัสดุห่อผลพืชที่เหมาะสม	14
8	การผลิตต้นกล้าเบญจมาศที่มีคุณภาพโดยใช้ฮอร์โมนและปุ๋ย	14
9	การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวบริสุทธิ์ด้วยวิธีการปลูกข้าวต้นเดี่ยว และการกำจัดต้นพันธุ์ปน	15
10	ผลิตภัณฑ์ข้าวกล้องจากข้าวไร้พันธุ์ท้องถิ่นที่มีคุณค่าด้านโภชนาการสูง	15
11	ชีวภัณฑ์เกษตร 14 รายการ	17
12	การใช้วัสดุห่อผลพืชในพื้นที่ขยายผลโครงการหลวงวาวี	26
13	การสัมภาษณ์เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยเพื่อทดสอบเทคโนโลยีโครงการหลวงในการผลิตและการตลาดไม้ผลในพื้นที่ขยายผลโครงการหลวงวาวี	26
14	แปลงทดสอบการตัดแต่งกิ่งกาแฟอาราบิก้าในพื้นที่โครงการขยายผลโครงการหลวงวาวี	27
15	การสัมภาษณ์เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยเชิงบูรณาการเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพการผลิตและการตลาดของกาแฟอาราบิก้าบนพื้นที่สูง	27
16	การใช้สารชีวภัณฑ์ป้องกันกำจัดโรคเหี่ยวเฉาของพืชตระกูลพริกและมะเขือเทศในพื้นที่โครงการขยายผลโครงการหลวงห้วยเป๋อ อ.เชียงดาว จ. เชียงใหม่	29
17	การสัมภาษณ์เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยและพัฒนาชีวภัณฑ์เกษตรและผลิตภัณฑ์สำหรับการปลูกพืชเพื่อลดการใช้สารเคมีบนพื้นที่สูง	29
18	การสัมภาษณ์เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการการฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดินและการจัดการธาตุอาหารพืชในพื้นที่ขยายผลโครงการหลวง	30

สารบัญภาคผนวก

ภาคผนวก	หน้า
ก การประชุมเชิงปฏิบัติการ กลุ่มทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในวันที่ 1 พฤศจิกายน 2556 ณ ห้องอินทนนท์ อาคารศูนย์ฝึกอบรม สถาบันวิจัย และพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)	36
ข การประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การจัดทำแผนที่ยุทธศาสตร์ (Road Map) กลุ่มงาน ความหลากหลายทางชีวภาพ ในวันที่ 16 พฤศจิกายน 2556 ณ ห้องประชุม สำนักวิจัย สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)	40
ค การประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การจัดทำแผนที่ยุทธศาสตร์ (Road Map) กลุ่มงาน ความหลากหลายทางชีวภาพ ในวันที่ 30 พฤศจิกายน 2556 ณ ห้องประชุม สำนักวิจัย สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)	48
ง การประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การจัดทำแผนที่ยุทธศาสตร์ (Road Map) งานวิจัย เข้มแข็ง ในวันที่ 6 ธันวาคม 2556 ณ ห้องประชุมอาคาร ชั้น 2 สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)	65
จ การประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การจัดทำแผนที่งานวิจัย (Road Map) ด้านไม้ผล ในวันที่ 13 ธันวาคม 2556 ณ ห้องประชุมสำนักวิจัย สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)	67
ฉ รายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การจัดทำแผนที่ยุทธศาสตร์ (Road Map) Area Based แม่ฮ่องสอน ในวันที่ 19 ธันวาคม 2556 ณ ห้องประชุมสำนักวิจัย สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)	72
ช การประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การจัดทำแผนที่ยุทธศาสตร์ (Road Map) กลุ่ม งานวิจัยด้านปศุสัตว์ ครั้งที่ 1/2556 ในวันที่ 20 ธันวาคม 2556 ณ ห้องประชุมสำนักวิจัย สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)	74
ซ การประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การจัดทำแผนที่ยุทธศาสตร์ (Road Map) กลุ่ม งานวิจัยด้านปศุสัตว์และพลังงาน (ครั้งที่ 2) ในวันที่ 24 ธันวาคม 2556 ณ ห้องประชุม ภาควิชาสัตวศาสตร์และสัตว์น้ำ คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	81
ฌ การประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “การวางกรอบการดำเนินงานบูรณาการเชิงพื้นที่ใน การพัฒนาชุมชนต้นแบบโครงการหลวง” ในวันที่ 24 ธันวาคม 2556 ณ ห้องประชุม ชั้น 2 อาคารนิทรรศการ 1 อุทยานหลวงราชพฤกษ์ ต.แม่เหียะ อ.เมือง จ.เชียงใหม่	85
ญ การประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การจัดทำแผนที่ยุทธศาสตร์ (Road Map) งานวิจัย Area Based ป่ากล้วย ในวันที่ 2 มกราคม 2556 ณ ห้องประชุมสำนักวิจัย สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)	94
ฎ การประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การจัดทำแผนที่ยุทธศาสตร์ (Road Map) กลุ่ม งานวิจัย Area Based ชุมชนน้อย ในวันที่ 6 มกราคม 2557 ณ ห้องประชุมสำนักวิจัย สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)	98

ภาคผนวก	หน้า
ฎ การประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การจัดทำแผนที่ยุทธศาสตร์ (Road Map) กลุ่มงานวิจัยด้านไม้ดอก ในวันที่ 7 มกราคม 2557	106
ฐ หอประชุมสำนักวิจัย สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)	
ฏ การประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “แนวทางการวิจัยและพัฒนากาแฟ อราบิก้าบนพื้นที่สูง” ในวันที่ 7 มกราคม 2557 ณ ห้องประชุมดอยคำ อาคารศูนย์ฝึกอบรม สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)	113
จ การประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การจัดทำแผนที่ยุทธศาสตร์ (Road Map) กลุ่มงานวิจัยด้านกาแฟ ในวันที่ 21 มกราคม 2557 เวลา ณ ห้องประชุมชั้น 3 อาคาร 2 สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)	130
ฉ รายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การจัดทำแผนที่ยุทธศาสตร์ (Road Map) กลุ่มงานด้านการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวและโลจิสติกส์ ในวันที่ 23 มกราคม 2557 ณ ห้องประชุมมูลนิธิโครงการหลวง	136
ฉ การประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การจัดทำแผนที่ยุทธศาสตร์ (Road Map) กลุ่มงานวิจัยด้านสมุนไพร ในวันที่ 24 มกราคม 2557 ณ ห้องประชุมสำนักวิจัย สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)	142
ค การประชุม เรื่อง การประชุมเพื่อเตรียมความพร้อมด้านการวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ ในวันที่ 6 มิถุนายน 2557 ณ ห้องประชุม ชั้น 3 อาคาร 2 สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง	145
ค การประชุม แผนงานการจัดการองค์ความรู้และบูรณาการงานวิจัยบนพื้นที่สูง) ในวันที่ 17 กรกฎาคม 2557 ณ โรงแรมเชียงคาน ริเวอร์เมาท์เทน อำเภอเชียงคาน และอำเภอภูเรือ จังหวัดเลย	149
ด การสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง กิจกรรม Walk Rally กลยุทธ์การสร้างและพัฒนาทีมงาน ในวันที่ 3-4 กรกฎาคม 2557 ณ อัลไพน์กอล์ฟรีสอร์ท จ.ลำพูน	155